

SİRKÜ : 2008/22
Konu : 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel
Sağlık Sigortası Kanununa ilişkin Bazı Düzenlemeler (1)

KAYSERİ
15.10.2008

Muhasebe, Personel Müdürlükleri'ne

16.06.2006 tarih ve 26200 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan ve yürürlük tarihi muhtelif kereler ertelendikten sonra genel olarak **01.10.2008** tarihinde yürürlüğe giren 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile sosyal güvenlik kurumları tek çatı altında birleştirilmiştir. Daha önce 506 Sayılı SSK Kanunu tabi olan sigortalılar, Söz konusu Kanunun 4 (a) bendi kapsamında sigortalı olarak tanımlanmış olup, bu sirkülerimizde 5510 sayılı Kanunun 4 (a) bendi kapsamında sigortalı sayılanlara ilişkin olarak yayımlanan yönetmelik ve tebliğler uyarınca;

**Sigortalılığın başlaması ve bitmesinin kuruma bildirilmesi,
Aylık prim ve hizmet belgelerinin verilmesi ve primlerin ödenmesi,
İşyerlerinin Tescilli**

hakkında bilgiler verilmesi amaçlanmıştır. Aşağıda verilen bilgiler daha önce 506 Sayılı SSK kanuna tabi olan sigortalılara uygulanacak genel hükümleri ihtiva etmekte olup, bu düzenlemelerle ilgili olarak 28.08.2008 tarih ve 26981 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Sosyal Sigortalar İşlemler Yönetmeliği ve 28.09.2008 tarih ve 27011 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan tebliğlerde detaylı açıklamalar yapılmıştır.

1- Sigortalılığın Başlaması, Sona Ermesi ve Kuruma Yapılacak Bildirimler

1.1-Sigortalılığın Başlaması ve Kuruma Bildirilmesi

Hizmet akdi ile çalışanlar 5510 sayılı Kanunun 4 (a) maddesi kapsamında sigortalı sayılmakta olup, bu sigortalıların **çalışmaya, meslekî eğitime veya zorunlu staja başlamadan önce sigortalı işe giriş bildirgesi ile (Sos. Sig. İşl. Yön. Ek-4) Kuruma bildirilmesi** gerekmektedir. Genel olarak bu bildirim süresi, yürürlükten kalkan 506 Sayılı Kanun Kapsamında sigortalı sayılabilecek çalışanlar için uygulanacak olup, yapılan işin mahiyetine göre özel bildirim süreleri de bulunmaktadır. Örneğin inşaat, balıkçılık ve tarım işyerlerinde işe başlatılan sigortalılar ise en geç çalışmaya başlatıldığı gün bildirilebilecek olup, diğer bildirim süreleriyle ilgili olarak 28.09.2008 tarih ve 27011 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Sigortalı Sayılanlar ve Sigortalılığın Bildirilmesine İlişkin Tebliğde detaylı açıklamalar yapılmıştır.

Aylık prim ve hizmet belgesini zorunlu olarak e-sigorta yoluyla verenlerin **01.11.2008 tarihinden itibaren "sigortalı tekrar işe giriş bildirgesini", 01.12.2008 tarihinden itibaren "sigortalı ilk işe giriş bildirgesini" zorunlu olarak e-sigorta yoluyla internet üzerinden vermeleri** gerekmektedir. Bilindiği üzere halen aylık prim ve hizmet belgelerini e-sigorta uygulaması ile gönderme zorunluluğu 2 ve üzerinde sigortalı çalıştıran işverenlere uygulanmaktadır.

1.2- Sigortalılığın Sona Ermesi ve Kuruma Bildirilmesi

5510 Sayılı Kanununun 4 (a) bendi kapsamında sigortalı olanların, sigortalılıkları hizmet akdinin sona erdiği tarihte bitmekte olup, hizmet akdinin sona erme tarihinin, işverenler tarafından Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinin 5 no.lu ekinde yer alan sigortalı işten ayrılış bildirgesi ile **sigortalılığın sona ermesini takip eden on gün içinde e-Sigorta ile Kuruma bildirilmesi gerekmektedir**. Sigortalı işten ayrılış bildirgesinde yer alan bilgilerin, ayrıca ilgili aylık prim ve hizmet belgesinde de gösterilmesi gerekmekte olup, on günlük süre dolmadan aylık prim ve hizmet belgesi verilmiş ise ayrıca sigortalı işten ayrılış bildirgesi verilmesine gerek bulunmamaktadır.

2- Aylık Prim ve Hizmet Belgelerinin Verilmesi ve Primlerin Ödenmesi,

2.1- Aylık Prim ve Hizmet Belgelerinin Verilmesi

5510 sayılı Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı çalıştıran işverenlerin,

- **Ayın 1'i ila 30'u arasındaki çalışmaları karşılığı ücret alan sigortalıları için düzenlenecek olan aylık prim ve hizmet belgelerini, en geç belgenin ilişkin olduğu ayı izleyen ayın 23'ünde,**

- **Ayın 15'i ila müteakip ayın 14'ü arasındaki çalışmaları karşılığı ücret alan sigortalıları için düzenlenecek olan aylık prim ve hizmet belgelerini, en geç belgenin ilişkin olduğu ayı izleyen ayının 7'sinde,**

e-sigorta yoluyla Kuruma göndermeleri gerekmektedir. Bir sigortalı çalıştıran işyerleri de isteğe bağlı olarak e-sigorta yoluyla bildirebilirler. Aynı işyerinde çalışmakla birlikte, farklı nitelikteki sigortalılar, (örneğin sosyal güvenlik destek primine tabi olanlar) farklı belge türü seçilmek suretiyle Kuruma bildirilmesi gerekmektedir.

Ay içinde belli günlerde çalışılmaması ve ücret ödenmemesi sebebiyle eksik gün bildirim yapılan sigortalıların, eksik çalıştıklarını ispatlayan belgelerin Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinin 10 no.lu ekinde yer alan belge ile aylık prim ve hizmet belgesinin verilmesi gereken süre içinde işyerinin bağlı bulunduğu ilgili Müdürlüğü elden verilmesi veya aynı süre içinde posta ile gönderilmesi gerekmektedir. Kamu işyerleri ve toplu iş sözleşmesi imzalanan işyerlerinin bu yükümlülüğü bulunmamaktadır. Sigortalıların otuz günden az çalıştığını gösteren bilgi ve belgelerin Kuruma verilmemesi veya verilen bilgi ve belgelerin Kurumca geçerli sayılmaması halinde, otuz günden az bildirilen süreler için primler Kurumca re'sen tahakkuk ettirilecektir. Kurumca re'sen tahakkuk ettirilen bu belgelerden dolayı ayrıca idari para cezası da uygulanacaktır.

01.10.2008 tarihinden itibaren sosyal güvenlik sicil numarası olarak sigortalıların Türkiye Cumhuriyeti kimlik numaraları esas alınacak olup, aylık prim ve hizmet belgesinin "Sosyal Güvenlik Sicil Numarası" bölümüne, sigortalıların TC kimlik numaraları kaydedilecektir. Sigortalının yabancı uyruklu olması halinde ise, sözkonusu bölüme, bu kişiler için İçişleri Bakanlığınca verilecek olan kimlik numarası sisteme girilecektir. Aylık prim ve hizmet belgelerinin düzenlenmesi ve verilmesine ilişkin olarak 28.09.2008 tarih ve 27011 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Tebliğde prim belgelerinde bulunması gereken hususlar detaylıca açıklanmış olup, bildirelerin verilme süresi beklenmeden, bildirelerin doldurulması için gerekli bilgilerin kontrol edilmesi faydalı olacaktır.

2.2- Primlerin Ödenmesi

5510 Sayılı Kanununun 4 (a) bendi kapsamındaki sigortalıların ücretleri üzerinden kesilen primlerin işveren payları ile birlikte **en geç takip eden ayın/dönemin sonuna kadar** ödenmesi gerekmektedir. Prim borçları, katma değer vergisi iade alacağından mahsup edilmek suretiyle de ödenebilecek olup, prim borçlarının ödeme süresinin sona erdiği tarihten itibaren 15 gün içinde mahsup suretiyle ödenmesi halinde, söz konusu primler yasal süresi içinde ödenmiş kabul edilecektir.

5510 Sayılı Kanununun 88. maddesinde "Prim borçları katma değer vergisi iade alacağından mahsubu suretiyle de ödenebilir. Bu takdirde katma değer vergisi iade hakkı sahibi kendisinin, mal veya hizmet satın aldığı veya iştirak veya ortaklık ilişkisi içinde bulunduğu işverenlerin prim borçları için de mahsup talep edebilir. Kurum, Maliye Bakanlığının uygun görüşü ile bu uygulamadan faydalanacak işverenleri; iştirak konusu, işletme türü ve işletme büyüklüğü itibarıyla belirlemeye ve lehine mahsup talebinde bulunulan işverenlerin prim borcu ödeme süresini otuz günü aşmamak üzere uzatmaya yetkilidir." açıklaması yapılmıştır. 28.09.2008 tarih ve 27011 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Aylık Bildirgelerin Verilmesine ve Ödenmesine İlişkin Tebliğde "katma değer vergisi iade alacağına, işverenin kendisinin veya mal ya da hizmet satın aldığı/iştirak/ortaklık ilişkisi içinde bulunduğu işverenlerin prim borçları için de mahsup edilebileceği" belirtilmişse de; 04.01.2008 tarih ve 26746 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 107 seri No.lu KDV Genel Tebliği ile mal veya hizmet ihracı ile ihraç kayıtlı satışlardan doğan KDV alacaklarının, mal veya hizmet satın alınan mükelleflerin vergi ve SSK borçlarına mahsup imkânı 04.01.2008 tarihinden itibaren kaldırılmıştır. Bu konuda Maliye Bakanlığınca yeniden 5510 Sayılı Kanun'a uygun düzenleme yapılması gerekmektedir.

Prim borçları süresi içinde ve tam olarak ödenmezse, sürenin bittiği tarihten itibaren ilk üç aylık sürede her bir ay için % 3 oranında gecikme cezası uygulanarak artırılacak olup, ayrıca, her ay için bulunan tutarlara ödeme süresinin bittiği tarihten başlamak üzere borç ödeninceye kadar her ay için ayrı ayrı Hazine Müsteşarlığınca açıklanacak bir önceki aya ait YTL. cinsinden iskontolu ihraç edilen Devlet iç borçlanma senetlerinin aylık ortalama faizi, bileşik bazda uygulanarak gecikme zammı (ödemenin yapıldığı ay için gecikme zammı günlük) hesaplanacaktır.

3- İşyeri Bildirgelerinin Verilmesi

5510 sayılı Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrası (a) bendi kapsamında sigortalı çalıştıran işverenlerin, işyeri bildirgesini, **en geç sigortalı çalıştırmaya başladıkları tarihte** Kuruma vermeleri gerekmektedir. İşyeri bildirgelerinin e-sigorta ile Kuruma gönderilmesi zorunlu olmakla birlikte, gerekli alt yapı oluşturuluncaya kadar kağıt ortamında verilebilecektir.

İşyeri bildirgelerinin en geç sigortalı çalıştırmaya başlanılan tarihte verilmesi gerekmele birlikte,

-İşin veya işyerinin devri halinde, yeni işveren tarafından, en geç işin veya işyerinin devralındığı tarihi takip eden on gün içinde,

-Şirketlerin birleşmesi veya nevelerinin değişmesi halinde, en geç bu hususların ticaret siciline tesciline ilişkin ilân tarihini takip eden on gün içinde (Ticaret Sicil Gazetesi de ekli olarak)

- Gerçek kişi olan işverenin ölümü halinde, mirasçılarınca, ölüm tarihinden itibaren en geç üç ay içinde;

- İşyerinin faaliyette bulunduğu ilden başka bir ile nakledilmesi halinde, işyerinin nakledildiği adresin bağlı bulunduğu üniteye, en geç işyerinin nakledildiği tarihi takip eden on gün içinde,

işyeri bildirgelerinin Kuruma verilmesi gerekmektedir.

4- Bildirge Yüklümlüklerine Uyulmaması

4.1- İş Başlama Bildirim Yüklümlüğüne Uyulmaması

Sigortalı işe giriş bildirgesini, belirtilen süre, şekil ve usule uygun vermeyenler veya Kurumca internet, elektronik veya benzeri ortamda göndermekle zorunlu tutulduğu halde anılan ortamda göndermeyenlere **her bir sigortalı için aylık (brüt) asgari ücret tutarında** idari para cezası uygulanacaktır. Yasal süresi geçtikten sonra işverenlerin kendiliğinden verdikleri bildirgeler için belirtilen ceza **üçte iki oranında** uygulanacaktır. (5510 Sy. Kn. 100. Md. a ve i bentleri) Bildirgenin verilmediğinin, mahkeme kararından veya Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurlarınca yapılan tespitlerden ya da diğer kamu idarelerinin denetim elemanlarının kendi mevzuatları gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemelerden veya bankalar, döner sermayeli kuruluşlar, kamu idareleri ile kanunla kurulan kurum ve kuruluşlardan alınan bilgi ve belgelerden anlaşılması halinde **her bir sigortalı için asgari ücretin iki katı tutarında** (bir yıl içinde aynı durum için yapılan tespitte **asgari ücretin beş katı tutarında**) idari para cezası uygulanır.

4.2- Aylık Bildirge Yüklümlüğüne Uyulmaması

Aylık bildirge ve hizmet belgelerini, Kurumca belirlenen şekilde ve usulde vermeyenler ya da Kurumca internet, elektronik veya benzeri ortamda göndermekle zorunlu tutulduğu halde anılan ortamda göndermeyenler veya belirlenen süre içinde vermeyenlere her bir fiil için 5510 sayılı Kanununun 102. Maddesi uyarınca idari para cezası uygulanması öngörölmüş olup, Söz konusu idari para cezaları; aylık asgari ücretin iki katını geçmemek kaydıyla belgelerin asıl olması halinde belgede kayıtlı sigortalı başına aylık asgarî ücretin beşte biri tutarında, belgenin ek olması halinde belgede kayıtlı sigortalı başına aylık asgari ücretin sekizde biri tutarında ve belgenin kurumca re'sen düzenlenmesi durumunda da her bir belgede kayıtlı sigortalı başına aylık asgari ücretin yarısı tutarında, inceleme sonucu veya işletme dışı kaynaklardan temin edilen bilgilere göre düzenlettilmesi halinde ise belgenin asıl veya ek nitelikte olup olmadığı, işverence düzenlenip düzenlenmediği dikkate alınmaksızın, aylık asgarî ücretin iki katı tutarında uygulanmaktadır.

4.3- İşyeri Bildirge Yüklümlüğüne Uyulmaması

İşyeri bildirgesinin, belirlenen süre, şekil ve usule uygun verilmemesi halinde; kamu idareleri ile bilanço esasına göre defter tutmak zorunda olanlar için aylık asgarî ücretin üç katı tutarında, diğer defterleri tutmak zorunda olanlar için aylık asgarî ücretin iki katı tutarında, defter tutmakla yükümlü olmayanlar için aylık asgarî ücret tutarında idarî para cezası uygulanacaktır. Yasal süresi geçtikten sonra işverenlerin kendiliğinden verdikleri bildirgeler için belirtilen cezalar üçte iki oranında uygulanacaktır.

Bilgi ve gereği rica olunur.

